A°. 1848. N° 214.

TE ZEGELEN

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.

DONDERDAG 12 OCTOBER.

De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Een blik op Frankrijk's constituerende vergadering.

—

I.

Zoodra men den blik vestigt op den loop der beraadslagingen in de Fransche Nationale Vergadering, springt terstond den waarnemer één feit in het oog, namelijk hoezeer men allengs al meer en meer afwijkt van de baan van het constitutionneel regeringstelsel en meer en meer nadert tot dat van het absolutisme en den despotieken regeringsvorm. Het opmerkelijkste is dat de vergadering als het ware ondanks haar zelve dien weg inslaat; zij ziet het gevaar, zij erkent het en echter daalt zij al sneller en sneller de helling af. Het is alsof zij aan een noodlot gehoorzaamt dat, sterker dan zij, haar naar den afgrond dringt. Worstelende en tegenstrevende wijkt zij voor de geheimzinnige magt die haar beheerscht en aan welke zij geenen weerstand kan of durft bieden.

De leer der constitutionneele regering is eene leer van evenwigt en magtsverdeeling. Juist in die *verdeeling van magt*, in die *scheiding* van het regt der regering en het regt der burgers, ligt de waarborg voor elks individueele vrijheid. Gaat men die heilzame scheiding verstoren, brengt men alle magt in ééne hand te zamen, hetzij van eenen individu, hetzij van eene vergadering, zoo vernietigt men tevens allen waarborg voor de individueele vrijheid en maakt alles afhankelijk van de willekeur van die ééne alles omvattende en alles overheerschende magt. Men kan, ja, den uiterlijken vorm van de constitutionneele regering blijven behouden, (zelfs NAPOLEON omgaf zich met eene schijnvertegenwoordiging,) maar in de daad, in het wezen der zaak, leeft men onder eene absolute en despotieke regering.

Een gewigtige stap was het besluit der vergadering waarbij de wetgevende magt, in plaats van die in twee Kamers te splitsen, aan ééne vergadering werd opgedragen. Een besluit waarover Frankrijk, vreezen wij, reden zal hebben zich te beklagen en waarop het vroeger of later zal moeten terugkomen. Onder eene constitutionneele monarchie en bij geene of zwakke ontwikkeling van democratische instellingen, kan eene Eerste Kamer zeer wel gemist worden. Het tegenwigt is daar zwaar genoeg. Maar in Frankrijk, waar het democratisch instinct zeer ver ontwikkeld is, waar men de burgerschapsregten, na er langen tijd een monopolie van eene kleine coterie van burgers van te hebben gemaakt, plotseling tot ver over de uiterste grenzen heeft uitgebreid, waar men stem- en kies-regt tot in het ongerijmde aan menschen geprostitueerd heeft, die er noch begrip van noch behoefte aan hadden, — in Frankrijk is, onzes inziens, een dergelijk politiek *breakwater*, allezins noodzakelijk. Ook hebben Frankrijk's kundigste en schranderste staatsmannen de behoefte er aan erkend. THIERS, ODILON-BARROT, MONTALEMBERT, DUVERGIER DE HAURANNE, DE RÉMUSAT, DE TOCQUEVILLE, CHARLES DUPIN stemden er voor. LAMARTINE zelf, de voornaamste bestrijder van het stelsel van twee Kamers zeide: »Waren wij »vier jaren verder, en beklom ik dan de »tribune, wanneer de republiek een »onbetwistbaar en onbetwist feit zal »zijn, wanneer zij niet eene instelling »maar eene gewoonte zal geworden »zijn, die diep in de natie is ingeworteld; ja, dan, in eenen staat van »volkomene kalmte en rust, in een »tijd dat de maatschappij niet van alle »kanten in zijn wezen en in zijnen »vorm aangerand, die concentratie »van alle krachten behoeft die thans »voor den klem der regering noodig »is, dan zou ik-zelf misschien aarzelen, mij in dien zin te verklaren, »voór welke ik mij thans *tijdelijk* »moet verklaren.” LAMARTINE — gelijk het *Journal des Débats* te regt opmerkte — wilde dus eigenlijk een door de constitutie erkend parlementair dictatorschap; een tijdelijk wapen vóor tijden van spanning en onrust; eene anormale inrigting voor eenen anormalen toestand. LAMARTINE wil thans Frankrijk's gansche kracht, wil en souvereiniteit in ééne Kamer vereenigen om daarmede alle factiën, zoowel die den eigendom en de familie aanranden, als die van de herstelling van het Schrikbewind droomen of over de weder-invoering van een Keizerrijk of legitimistisch Koningschap mijmeren, te verpletten. Maar juist deze opvatting doet al de gebreken van het stelsel uitkomen. »Bid God,” zegt het *Journal des Débats*, »dat »gij u nimmer in uwe eenige Ka»mer vergist! dat zij steeds aan moed »en kracht bezadigdheid en gematigd»heid pare! Want met zulk een teu»gelloos en grenzenloos despotisme »kan men zoowel de maatschappij met »éénen slag dooden, als men haar »redden kan. Met een dergelijk dic»tatorschap kan men zoowel de »goedgezinde burgers als de fac»tiën verpletten. Alles hangt af »van eene dwaling, van een zwak »oogenblik, van een oogenblik dat »men zich laat medeslepen. Eene »goede of eene verkeerde inspiratie »beslist over alles.”

Het stelsel van twee Kamers heeft een zeer welsprekend en goed gewapend verdediger gevonden in den heer ODILON-BARROT. Zeer juist heeft hij het gevaar doen uitkomen van eene vergadering bekleed met dictatoriale magt, alvermogend, onverantwoordelijk, toegankelijk voor allerlei indrukken, van niemand afhankelijk dan van hare eigene ingevingen, wier wil wet is; in het kort eene vergadering bekleed met volslagene autocratie.

Over het geheel heeft men, gelooven wij, in de Fransche Vergadering bij de behandeling dezer quaestie te uitsluitend het oog gevestigd op den *tegenwoordigen* toestand. Een tijd van revolutie, van gisting en woeling is eene slechte gelegenheid om staatsinstellingen op de proef te stellen. Het is alsof men een kranke, die in eene ijlende koorts ligt, tot maatstaf wilde nemen, om te weten te komen wat voor den mensch in zijnen gewonen, natuurlijken toestand geschikt is. Er is geen staatsvorm, geene constitutie, geene inrigting, die niet in eenen tijd van revolutie te kort schiet. Maar bij het maken eener staatsregeling vestigt men het oog niet op den in gisting zijnden maar op den uitgegist hebbenden Staat, op den Staat zoo als hij is wanneer hij gezond is en al zijne functiën naar behooren verrigt. In het algemeen hecht men te veel aan het denkbeeld van in eene Eerste Kamer een bolwerk te willen zien, dat de regering verdedigen moet tegen de aanmatigingen der andere Kamer; eene soort van Mentor die waken moet tegen de onbedachtzaamheid en uitspattingen der eigenlijke volkskamer. Dit is zeker wel de zekerste weg om eene Eerste Kamer te depopulariseren en in discrediet te brengen dien men kan inslaan. De Eerste Kamer moet zoowel eene *volks*kamer zijn als de Tweede. De Kamers moeten elkander onderling aanvullen en in bedwang houden, niet door den bespottelijken eigenwaan van voor wijzer en verstandiger te willen doorgaan, maar door den geheel zedelijken invloed van de bewustheid, dat men niet alles alléén vermag, dat er nog eene tweede instantie is, zonder wier medewerking het werk ten halve gedaan blijft en vooral door de overtuiging dat het tweede onderzoek niet de correctie van eenen schoolmeester is die naziet of de leerling ook fouten gemaakt heeft, maar een *waar*, een *wezenlijk* onderzoek, zoo als eene echte vertegenwoordiging dit behoort te bewerkstelligen.

Een ander verkeerd begrip van het nut eener Eerste Kamer is, wan-

neer men hoofdzakelijk heil van haar verwacht in moeijelijke tijden »als de »driften het bedaard overleg hebben »verbijsterd.” Zoodra de hartstogt in het spel komt zal bedaard overleg en rijp beraad weinig meer baten. Wij gelooven integendeel dat juist bij de gewone wets-ontwerpen, bij onderwerpen van alledaagsche wetgeving eene goed georganiseerde en goed zamengestelde Eerste Kamer het meeste nut zal doen. Bij *questions brulantes*, bij vraagstukken die eclat maken, bij schitterende politieke tournooijen zal, — het ligt in den aard der zaak, — wel meestal de strijd in de Tweede Kamer beslecht worden. Wanneer men er van droomt een Romeinschen Senaat in het leven te roepen, zal men zich bedrogen vinden. Zulke eerzuchtige plannen koestere men voor de Eerste Kamers in de negentiende eeuw niet. Indien zij slechts, op eenen populairen grondslag gevestigd (want zonder dat zijn zij dood geboren), hare diensten als politische *breakwaters* verrigten, indien zij slechts met lust en ijver zich toewijden aan de nederiger maar daarom niet minder nuttige taak van ons goede huishoudelijke wetten te bezorgen, zal men allezins reden hebben zich over haar bestaan te verheugen.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

In het officiëele gedeelte der *Frankfurter Ober-Postamts-Zeitung* wordt de volgende aanschrijving van den rijks-stedehouder aan de gezamenlijke Duitsche regeringen openbaar gemaakt:

»In de circulaire van 22 september 1848, heeft het voorloopig centraal bestuur reeds verklaard, dat het in vereeniging met de Duitsche regeringen maatregelen zal nemen, om aan de wet, welker uitvoering in verscheidene gedeelten van Duitschland is verlamd, wederom kracht en geldigheid te schenken. Hij heeft bij die verklaring de uitnoodiging gevoegd, om alle overheden en beambten en al de instellingen in het algemeen, die tot verdediging van orde en wet bestemd zijn, tot ijverige pligtsbetrachting ernstig te vermanen.

»Nu is het echter overbekend, dat de beambten zich dikwijls aan bedreigingen en mishandelingen zelfs blootgesteld zagen, wanneer zij pligtmatig handelden, en dat de gewone krachten vaak niet toereikend zijn, om de ontstane teugelloosheid te breidelen. In deze omstandigheden is het voorloopig centraal bestuur verpligt, zorg te dragen, dat in die verkeerdheden ten spoedigste voorzien worde.

»Als een daartoe bijzonder geschikte maatregel werd het op de been brengen van eene aanzienlijke militaire krijgsmagt op verscheidene punten van Duitschland, — bij Frankfort, Kreuznach, Freiburg, aan de Iller en in Thüringen — erkend, en niet minder de afvaardiging van rijks-commissarissen, met uitgebreide volmagten naar de streken, waar reeds belangrijke rustverstoringen hebben plaats gehad of te verwachten zijn.

»De taak dezer rijks-commissarissen zal zijn, door het gezag van het centraal bestuur en door de hun te dienst staande aanzienlijke materiëele middelen de bemoeijingen der afzonderlijke regeringen, om de heerschappij der wet te verzekeren, krachtig te ondersteunen, en de rijkstroepen zijn alleen bestemd, om tot die ondersteuning mede te werken, en de pogingen te bestrijden van allen, die eene gewelddadige omverwerping der bestaande orde van zaken (welker wettige en vreedzame hervorming overal is aangevangen) ten doel hebben, die de persoonlijke veiligheid van enkele Duitsche burgers of hun eigendom aanraden of bedreigen, en die daardoor trachten een toestand van wetteloosheid daar te stellen, die nooit of nimmer geduld kan worden.

»De te-gemoet-komende bereidwilligheid, waarmede tot heden aan de verordende maatregelen is beantwoord, de voorbeeldige houding der Duitsche rijkstroepen, de hartelijke ontvangst, welke zij bij de bevolking van alle streken vonden, en het ongestoorde vriendschappelijke verkeer, dat tusschen burgers en soldaten heerscht, bewijst, dat het Duitsche volk en de Duitsche regeringen, ten aanzien van de strekking der getroffene maatregelen, niet dwalen, dat zij daarin een waarborg voor de handhaving hunner vrijheid erkennen, die slechts onder de bescherming van orde en wet kan bloeijen, en dat zij in eene eensgezinde en krachtige voltrekking van die maatregelen, welke de welvaart van Duitschland betreffen, alleen den geruststellenden waarborg voor eene verblijdende toekomst en voor eene hervorming van den politieken toestand zien.

»Het voorloopig centraal bestuur zal derhalve, van de toestemming aller ware vaderlandsvrienden verzekerd, de getroffen maatregelen zoo lang laten voortduren, tot dat de gedeeltelijk verbrokene inwendige vrede bevestigd, de zucht voor orde volkomen wedergekeerd is, en tot dat men volkomen verzekerd zal zijn, dat de wetten en hare handhaving overal in volle werking zijn.

»Een deel dier rijkstroepen die in het zuidwestelijk Duitschland vereenigd zijn, zal echter bovendien ook daartoe dienen, om aan de regtvaardige en dringende eischen van Duitschland des noods de noodige ondersteuning te verschaffen; eischen, die door het voorloopig centraal bestuur tegen eenen naburigen staat zijn ingesteld, welke reeds twee malen in dit jaar geduld heeft, dat rooverscharen zich op zijn gebied verzamelden, om van daar invallen in een gedeelte van Duitschland te ondernemen, en daar het vuur van den burgerkrijg te ontsteken.

»*Frankfort*, 2 october 1848.

»De Rijks-stedehouder Aartshertog,
Johann.

»De Rijks-minister van Binnenlandsche Zaken,
»*Schmerling.*”

Frankfort, 8 *oct.* Onder de boeren in Gallicië moet weder eene bedenkelijke stemming heerschen tegen den adel, daar het gerucht loopt, dat deze andermaal opstand in den zin heeft. De boeren dreigen ditmaal, dat zij bij de minste demonstratie van den adel alle adellijken zullen doodslaan.

Breslau, 6 *oct.* (*des avonds*) Zoo even brengt de trein van den Opper-Silezischen spoorweg de tijding aan, dat de Oostenrijksche soldaten uit Krakau naar Hongarije vertrokken waren. Slechts een klein gedeelte van het garnizoen was te Krakau achtergebleven.

Coblentz, 7 *oct.* In den afgeloopen nacht hoorde de schildwacht aan de zoogenoemde Metternicher Schans gefluister en gedruisch. Op zijn geroep *werda* kreeg hij een kogel ten antwoord, welke hem over het hoofd vloog, terwijl hem te gelijker tijd drie kerels aanvielen. De soldaat verdedigde zich zoo goed hij kon, en hij had het geluk hen te verjagen. Ook op andere posten moet hetzelfde voorgevallen zijn.

FRANKRIJK.

Parijs, 8 *oct.* Het volgende stuk van het *Journal des Débats* stelt duidelijk voor dat de Nationale Vergadering, door zaturdag jl. de verkiezing van den President door de natie aan te nemen, het eerste bedrijf van het stuk, dat ten tooneele wordt gevoerd, heeft gesloten, maar geenszins het gewigtigste bedrijf. Dit stuk vereischt eene oplettende lezing:

»De stemming heeft beslist. De verkiezing van den President door de Kamers is verworpen met 602 tegen 211 stemmen. Hier is eene verklaring echter noodzakelijk; het algemeene stelsel is verworpen, het constitutionneele stelsel, dat aan de wetgevende Kamers de verkiezing van den President der republiek zou toegekend hebben. Er moet nog eene zeer gewigtige quaestie opgelost worden, namelijk of de tegenwoordige Vergadering, de Nationale en Constituërende Vergadering, bekleed met alle regten der souvereiniteit en alle magten in zich vereenigende, van de uitvoerende magt afstand zal doen door de natie eenen President te laten kiezen, dan wel of zij deze magt bij voortduring aan een door haar gekozen gouvernement zal toekennen, totdat zij haar werk zal voltooid hebben door de stemming over de constitutie en de organieke wetten. In het laatste geval zou de President der republiek eerst verkozen worden na de sluiting der tegenwoordige Vergadering.

»De tegenwoordige Vergadering is eene exceptionneele; het is geene geconstituëerde; maar eene constituërende magt; om haar bij den waren naam te noemen: eene revolutionnaire magt. Het wezen der revolutionnaire magten bestaat daarin, dat zij geene grenzen hebben. Zoolang de tegenwoordige Vergadering zal bestaan, kan zij niet van karakter veranderen; zij kan zich niet in eene geregelde magt, in eene eenvoudig wetgevende Kamer veranderen. De uitvoerende magt schijnt dus ook te moeten blijven wat zij is, eene eenvoudige volmagt, eene soort van mandaat, opgedragen door de Nationale Vergadering. Men constitueert een land niet ten halve. Men begrijpt niet dat er tegenover de souvereine Vergadering eene magt zou kunnen bestaan, die van haar hare regten en hare zending niet zou ontvangen hebben. De quaestie is overigens slechts uitgesteld en zal in de volgende zittingen definitief beslist worden.”

Het bewijs van hetgeen het *Journal des Débats* heeft medegedeeld, zal men vinden in de volgende amendementen, die ten gevolge van de stemming van zaturdag jl. zijn voorgesteld:

De heer *Pagnerre.* »Een bijzonder decreet zal het tijdstip der verkiezing van de eerste wetgevende Vergadering en van den President der republiek bepalen.”

De heer *Pirson.* »Paragraaf 2 van art. 44 aldus te wijzigen:

»Wanneer geen kandidaat meer dan de helft der uitgebragte stemmen heeft bekomen, en ten minste drie millioen stemmen; of wanneer de voorwaarden, voorgeschreven door art. 42, enz.”

»Het overige als in het ontwerp.

De heer *Reynaud la Gardette.* »Art. 42. Elk Fransch burger, ten minste dertig jaren oud, en nooit zijne hoedanigheid van Franschman verloren hebbende, kan tot President der republiek verkozen worden, uitgezonderd de leden der familiën, die in Frankrijk geregeerd hebben.”

De heer *Crémieux.* — »De Nationale Vergadering kan zich ontbinden: de ontbinding wordt verklaard door de twee derde gedeelten van de stemmen der Vergadering.

»De magt van den President der republiek houdt door deze verklaring op; hij kan niet herkozen worden, dan na den tusschentijd van eene nieuwe verkiezing, onverschillig hoe lang zijne magt moge bestaan hebben.

»De dertigste dag na de ontbinding der Vergadering, gaat de natie, bij regtstreeksche en algemeene verkiezing, over tot de benoeming van eene nieuwe Nationale Vergadering, die tien dagen na hare verkiezing bijeen zal komen.

»Tien dagen nadat de Nationale Vergadering definitief geconstituëerd is, gaat de natie, bij regtstreeksche en algemeene verkiezing, over tot de benoeming van eenen President.

»In den tusschentijd van de ontbinding der Vergadering tot de installatie van den nieuwen President, oefent de vice-president de uitvoerende magt uit.”

— Art 42 van de constitutie, dat zijdelings betrekking heeft op de quaestie der pretendenten, is gisteren door de Vergadering niet bediscussiëerd; en inderdaad zouden de debatten, die daarover zouden hebben plaats gevonden, de hoofd-quaestie nog moeijelijker gemaakt hebben, die door de laatste stemming der Vergadering in eenen voor den invloed van het tegenwoordig bewind nadeeligen zin is opgelost.

Artikel 42 is tegen de mogelijke kandidatuur van den heer *Louis Bonaparte* gerigt, dewijl het iedereen die, al is het slechts tijdelijk, de hoedanigheid van Franschman verloren heeft, uitsluit. Naar onze meening zou het meer met de waardigheid der Vergadering overeenkomen, met de discussiën over te gaan tot het amendement, waarbij bepaaldelijk van het regt om tot President te worden verkozen, worden uitgesloten al de leden der familiën, die over Frankrijk hebben geregeerd.

De heer *Louis Bonaparte* zal bij deze discussiën de tribune noodzakelijk moeten beklimmen.

— De *Réforme* behelst de volgende bedreiging bij gelegenheid van het zaturdag jl. door de Vergadering genomen besluit:

»De veldtogt is nog niet geëindigd. Wij kennen [illegible] die ondernemende mannen: als goede kenners der taktiek hebben zij in de parlementaire schermutselingen den strijd niet durven volhouden; nu nog de strijd op leven en dood, en wij zijn gerust. De [illegible]ste hunner pretendenten, wie hij ook zijn moge, en al werd hij bij de algemeene verkiezing gekozen, zal niet zonder worsteling tot zijne souvereine magt geraken. Onze partij zal veeleer te gronde gaan, dan dat zij de koninklijke waardigheid op nieuw zoude laten uitbotten en bloeijen.”

De *Réforme* protesteert dus reeds vooruit tegen de souvereiniteit van het algemeene stemregt. Welk grondbeginsel heeft zij dan?

— Volgens sommige dagbladen, weet men, dat het socialistische banket te Bourges in het departement du Cher een’ grooten indruk gemaakt en eenen doodelijken slag toegebragt heeft aan de gevoelens, die gewoonlijk met den naam van *reactionnair* bestempeld worden.

Op dit feit moge het volgende ten antwoord dienen:

»Eergisteren heeft de algemeene Raad van het departement du Cher, bij algemeene stemming verkozen, zijnen voorzitter benoemd. Van de 26 stemmen heeft de heer *Duvergier de Hauranne* er 21 verkregen, en de heer *Michel*, *voorzitter van het banket*, slechts 4 stemmen.

De heer *Adolphe Massé*, advocaat, een der aanzienlijkste mannen der gematigde partij, is met dezelfde meerderheid tot secretaris verkozen.”

— De dagbladen van Lyon deelen eene manifestatie ter reorganisatie der nationale garde mede. De chefs van de vorige nationale garde zijn op de *place Bellecour* bijeengekomen. Eene deputatie van drie uit hun midden gekozene personen heeft zich naar de prefectuur begeven, om den heer *Ambert* het verlangen der inwoners van Lyon te kennen te geven. De heer *Ambert* heeft beloofd binnen 24 uren een bepaald antwoord te zullen geven. Heden moet zich op nieuw eene tweede deputatie van drie personen van elk legioen naar den prefekt begeven.

— De zamenscholingen van werklieden, die sedert eenigen tijd bij de barrières van Parijs, met name bij die van Fontainebleau en Montparnasse plaats vinden, hebben de overheid doen besluiten in den morgen van eergisteren eenige troepen naar gemelde plaatsen te zenden. Een bataillon infanterie en een sterk piket dragonders waren voor een groot gedeelte van den avond op de buitenste boulevards gestationneerd. Gisteren zijn, wel is waar minder groote, maatregelen van voorzorg genomen. Men heeft zich bepaald bij het verdubbelen der posten bij de beide barrières. Men heeft ons verzekerd dat de houding der groepen, die zich eergisteren avond bij de barrière Montparnasse bevonden, de tusschenkomst van twee commissarissen van politie noodzakelijk heeft gemaakt. Er heeft geene in-hechtenis-neming plaats gevonden.

— De heer *Proudhon* houdt zich ijverig bezig met het oprigten eener volksbank. De statuten dier maatschappij zijn reeds vervaardigd, en bestaan uit 135 artikelen. Het gemeenschappelijk fonds dier volksbank zal uit 4 millioen franken bestaan en in aandeelen van 1 tot 25 franken verdeeld zijn. Ieder deelhebber zal moeten bewijzen, dat hij een handwerk drijft, honderd ambtenaren zullen onder de bevelen van den heer *Proudhon* staan, die hen, bij voorkeur onder de aanhangers van het socialismus of onder de staatkundige veroordeelden zal kiezen. Deze ambtenaren zullen in het grijs gekleed zijn en een gewast lederen hoed dragen, waarop de woorden volksbank zullen geschilderd zijn. Deze bank zal ook vertakkingen in de provinciën en in de departementen hebben.

— Heden ten twaalf ure had het eerste vertrek der kolonisten naar Algerië plaats. Twee honderd familiën, uit ongeveer 800 personen bestaande, zijn scheep gegaan. Ten half een ure kwam de generaal *Lamoricière*, door een talrijken staf gevolgd, om bij het vertrek der kolonisten tegenwoordig te zijn. Hij hield eene aanspraak tot hen, waarin hij hen over hun te houden gedrag, heilzame raadgevingen gaf en hen van de voortdurende aandacht, welke het gouvernement aan de verbetering van hun lot zou wijden, verzekerde. De generaal stelde toen den gedelegeerde der kolonisten een driekleurig vaandel ter hand, waarop de woorden stonden: Fransche kolonisten: Vrijheid! Gelijkheid! Broederschap. »Zweert," zeide de generaal tot hen, »dat gij de woorden, op het vaandel vermeld, in praktijk zult brengen en herinnert u, in het uur des gevaars, dat gij, hoewel gescheiden van het moederland, tot deszelfs dierbaarste kinderen behoort. Zweert dit vaandel te verdedigen en getrouw te zullen blijven. *Leve de Republiek!"* Deze kreet werd door alle kolonisten herhaald, welke zich vervolgens onder het spelen van de muzijk der troepen inscheepten.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 30 oct. Bij Zijner Majesteits besluit van den 7den october 1848, no. 70, is benoemd tot vice-president van het provinciaal geregtshof in Groningen mr. *Scato Gockinga*, thans raadsheer in hetzelve hof.

— De afdeelingen van de Eerste Kamer der Staten-Generaal hebben heden morgen zich bezig gehouden met het onderzoek der ontwerpen van wet strekkende tot herziening der grondwet. Heden middag ten drie ure heeft de Kamer eene zitting gehouden waarin het verslag over die ontwerpen is uitgebragt. De beraadslagingen daarover zijn bepaald op morgen ten een ure.

Rotterdam, 30 oct. Men schrijft uit Montfoort, dat den 4den dezer, aldaar het collegie van kiezers vergaderd is geweest, ter verkiezing van een nieuw raadslid, doch in het genoemde collegie heeft zitting gehad een door de armen bedeelde man, met name *Cornelis Eyckelenboom*, die geen kiezer is en toch zijne stem heeft uitgebragt op zekeren *Hendrik Vlooswijk*, die dan ook met meerderheid van stemmen tot lid van den Edel Achtbaren raad is gekozen. Een der wethouders, die tevens kiezer is, heeft de vergadering verlaten met de betuiging, dat hij in dergelijke handelingen geen deel wilde hebben, en eenige kiezers hebben de onwettigheid der verkiezing ter kennisse gebragt van heeren Gedeputeerde Staten, die ze zeker buiten effect zullen stellen. (*U. C.*)

Assen, 9 oct. Er is weer sprake van het aanleggen van een spoorweg door deze streken. Het plan is van Engelsche ondernemers, en strekt om van Harlingen naar de Nieuwe Schans, met een zijtak door Drenthe naar Utrecht, een spoorweg aan te leggen, die in verband gebragt met reeds bestaande Duitsche spoorwegen, tot eene verbinding der Noordzee met de Middellandsche Zee en daardoor, onder andere voordeelen, ook tot bespoediging van den Indischen Overlandpost zou leiden. De ontwerpers verzekeren de tot daarstelling van dien spoorweg benoodigde fondsen, geraamd op *ƒ* 40,000,000, te zullen kunnen bijeenkrijgen, en hebben reeds stappen tot verkrijging der concessie gedaan en met de autoriteiten alhier zich in betrekking gesteld.

Ten aanzien van de longziekte in dit gewest vernemen men, dat abusievelijk in ons vorig nummer gemeld is, dat te Echten nog drie zieke runderen van *A. Dijkman* en een van *D. S. Bosman* zouden zijn afgemaakt, zijnde integendeel een ziek rund van *A. Dijkman* gestorven, terwijl een ziek rund van *Bosman* en twee van *Dijkman*, tengevolge van aangewende aderlatingen, aanmerkelijk aanmerkelijk zijn gebeterd, zoodat dezelve met graagte weder voedsel tot zich nemen en ook weder herkaauwen, welk een en ander zij opgehouden hadden te doen. Te Dwingelo zijn nog twee zieke koeijen van *J. J. Bloemerts* afgemaakt. Te de Wijk is mede de longziekte uitgebroken onder de runderen van de wed. *v. d. Wetering*, die omstreeks 50 runderen zou als klein bezit. Ook hier zijn de noodige voorbehoedmaatregelen tegen verdere verspreiding genomen. Zoowel bij de zieke als bij de gezonde runderen, die met de zieken in aanraking zijn geweest, wordt het aderlaten als voorbehoedmiddel en als geneesmiddel aanbevolen. (*D. C.*)

Arnhem, 31 oct. Men verneemt dat de beroemde Pyreneesche zangers, die laatstleden zaturdag alhier met zooveel genoegen gehoord zijn, ook Utrecht weder bezoeken en een aldaar tweede concert geven zullen.

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, — october.

De eerste dag der beraadslagingen van de dubbele Kamer heeft weinig belangrijks opgeleverd. Gelijk te verwachten was, beijverden zich een tal van debuterende staatsmannen de schatkamers hunner geleerdheid voor het publiek te openen. Allermeest onderscheidde zich, door die *largesse*, de baron VAN REEDE VAN OUDTSHOORN. Men weet: *Noblesse oblige.* Welgemelde baron, die inzonderheid de verdediging van *verkregen regten* op zich nam, brak ook een lans ten behoeve der verkregen regten van den souverein. Deze zijn, volgens spreker, bij de onderhavige ontwerpen *niet geëerbiedigd.* Opmerkelijk is hierbij, dat de baron volstrekt niet in aanmerking neemt dat de bedoelde wijzigingsontwerpen door de ministers, *namens den souverein* worden voorgesteld, en dat het niet alleen onder de *roture*, maar ook onder de Ridderschap aangenomen is, dat iedereen van verkregen regten afstand doen kan. Doch de heer VAN REEDE schijnt zich over het algemeen zeer weinig om de tot nog toe erkende logica te bekommeren. Immers, hij ving de lezing van zijn manuscript aan, met de verkondiging dat hij, »*alvorens tot het onderzoek der ontwerpen zelve over te gaan*, nagaan »zou: *op welke gronden en beginselen die ontwerpen »gegrondvest zijn.*" Ziet gij, een ander, wil hij nagaan op welke gronden en beginselen een ontwerp rust, moet *eerst* het ontwerp onderzoeken. De baron VAN OUDTSHOORN doet juist omgekeerd: om de gronden en beginselen van een ontwerp te kennen, behoeft hij dat ontwerp zelve niet eerst te onderzoeken. Maar hoe kan hij er dan over oordeelen, vraagt gij? — Ja, dit is het geheim van Zijn Hoog Welgeboren. — »Geroepen, om het algemeen belang met al zijne »krachten te bevorderen, verklaart de spreker, dat, »*wanneer* het stelsel van de oppermagt des volks mogt »zijn toegepast of gehuldigd, hij zich daarmede niet »zou kunnen vereenigen. Hij zal zich in geene breedvoerige wederlegging van dat stelsel begeven; het »wederspreekt zich zelf door de gevolgen van deszelfs »toepassing elders; onrust, wanorde en wat dies meer »zij, waren er de uitvloeisels van. Dit is bij hem »eene overtuiging geworden en hij is daarvan niet »terug te houden." Gelukkig dus dat niemand het vermoedelijk beproeven zal. Het stelsel van de oppermagt des volks (der lagere standen) hier geenszins toegepast of gehuldigd wordende, was deze *passe d'armes* des barons niets anders dan een strijd met molentjes, of gelijk zijn verdubbelings-collega, professor COCK, het noemt, eene kamming van *lana caprina.* Na deze *épisode*, gaat Zijn Hoog Welgeboren, — vermoedelijk ten behoeve zijner collega's der dorpsschool, de heer VAN WEEL, KWAK en dergelijken, — over tot de ontwikkeling van wat men onder *den Staat* te verstaan hebbe, en verklaart dat dezelve »*eene vereeniging van menschen* is, *door onderlinge overeenkomst* onder een gezag geplaatst. Er staat geschreven — vervolgt hij: Alle magt komt van God." Wat deze citatie hier moet beduiden, is duister. Want indien de Staat eene vereeniging van menschen is, *door onderlinge overeenkomst* onder een gezag geplaatst, dan is het min juist te beweren dat *alle* magt van God komt. Komt daarentegen *alle* magt van God, dan is het geene *onderlinge overeenkomst* welke de vereeniging van menschen, in den Staat, onder een *gezag* plaatste. Gij dient te kiezen, heer baron: een van beide. Buitendien heeft de definitie des debuterenden sprekers nog een gebrek. Indien *de Staat* »eene vereeniging van menschen is, door »onderlinge overeenkomst onder een gezag geplaatst," dan is de Staat een ligchaam zonder hoofd. De *vereeniging van menschen onder een gezag*, is iets passiefs. *De vereeniging van menschen onder een gezag* maakt geene wetten, sluit geen verbonden, enz. Dit alles doet het gezag. Volgens den heer VAN REEDE, nu, behoort het gezag niet tot *den Staat;* want *de Staat*, dus zegt hij, »is eene vereeniging van menschen, door onderlinge overeenkomst, *onder* een gezag geplaatst." Doch genoeg, om de heeren VAN WEEL, VAN WESSEM, VAN KWAK, enz. te waarschuwen om de voorlezingen van den Utrechtschen afgevaardigde niet zonder eigene overweging toe te hooren.

Op professor — ik wil zeggen, op baron — VAN REEDE volgde de dikste der Dordtsche advokaten, de heer JAN LOTSY; zijne rede zooveel mogelijk hebbende ingerigt om het bij allen te plooijen, onderscheidde hij zich slechts door het ontdekken van »de *krachtige houding der tijdelijke ministers.*" De lamentatie van den president-minister over de bejegening der Eerste Kamer, aan en zijner collega's onophoudelijk loven en bieden met de Tweede, waren dus *eene krachtige houding.* Dit denkbeeld is nieuw, even als *de Staat* van spreker no. 1.

Spreker no. 3 was de heer VAN LIJNDEN, mede een verdubbelaar. Deze begint met *het standpunt* aan te wijzen, waarop *hij* zich bij de gewigtige beraadslagingen zal stellen; *id populus curet scilicet!* En, na dit standpunt aan het belangstellend Nederland te hebben aangewezen, vangt hij aan, zijne blikken rond te werpen. Zijn eerste blik — ik vleide mij, dat dezelve zou worden gevestigd op de aankomst der Batavieren — zijn eerste blik viel »op de geschiedenis der grondwet, haar ontstaan, werking en »het tijdperk van haar ontstaan." Men ziet, iedereen had medelijden met die arme dorpers van Zwartewaal en Krommenie, die op hunne dorpsschool lessen over het staatsregt misten. Iedereen beijverde zich zijne politische geleerdheid broederlijk mede te deelen, iedereen stelde zich op een katheder — op een standpunt meen ik, van waar zijn blik aan staatkunde en historie hare verborgendste geheimen ontrukte. En echter — zoo kortzigtig is het menschelijk oog! — »bij alle staatsverdragen mist hij" (spreker no. 3) »den zoo noodigen band die er bestaat tusschen God en den mensch." Het *standpunt* was, naar het schijnt, wat hoog genomen; de heer VAN LIJNDEN werd er duizelig. Gaan wij over tot spreker no. 4.

De heer KROEF heeft eene zoo gepaste, zoo verstandige en zoo juiste taal gevoerd, dat ik niet besluiten kan hier iets uit zijne rede aan te halen, maar dezelve aan ieders lezing aanbeveel. Ziedaar dan eindelijk een vertegenwoordiger, die bij een hervormd verkiezingsstelsel in 's lands raadzaal verdient te worden geroepen.

Spreker no. 5. de heer VAN LOGCHEM, gelijk ook spreker no. 6 de heer VAN BOELENS, onderscheidden zich in geen opzigt hoegenaamd. Zij plaatsten zich op geen piedestal, of *standpunt*, zij doceerden niet, zij redevoerden, dood eenvoudig, *pour l'acquit de leur conscience.* In den tijd dat wij werden bestuurd door *zes allen*, *zes mallen* en *zes niemendallen*, zouden zij tot de laatste categorie hebben behoord.

Spreker no. 7 schijnt meer een *democrate enragé* te zijn; hadden wij eene *Montagne* in onze Kamer, dan zou de heer VAN DER VEEN vermoedelijk op haren kruin zitten. Inmiddels »verheugt hij zich", in de vlakte, »over de afschaffing der standen en de afschaffing der heerlijke regten; beide veranderingen zijn bij hem (o Jacobijn!) *van zulk een overwegend belang*, dat zij alleen voldoende waren om de tegenwoordige ontwerpen aan te nemen." Ik heb idee dat mijnheer VAN DER VEEN en mijnheer VAN OUDTSHOORN of mijnheer VAN NAGELL TOT AMPSEN veel cigaren met elkander rooken.

Spreker no. 8, de heer SLOET, uit Gelderland, maakte, mijnes achtens, eenige zeer juiste aanmerkingen, maar schijnt eenige denkbeelden te koesteren die bezwaarlijk den toets zouden kunnen doorstaan. Onder zijne juiste aanmerkingen, noem ik de volgende: »Vorige sprekers zijn, bij hunne be»schouwingen, tot vroegere tijden teruggekeerd, ten »betooge van het gevaarlijke eener te zeer uitgebreide »volkssouvereiniteit. Maar spreker moet opmerken, »dat men niet genoeg is teruggegaan; want anders »zou men in onze eigen geschiedenis in vroeger tijd »hebben aangetroffen ook een krachtvol volk met ei»gen gekozen hoofden en met vrijheden en regten »als uitvloeisels van zijn onafhankelijk bestaan." — Als bezwaarlijk den toets van koelbloedig oordeelkunnende doorstaan, merk ik de tirade op: »maar hij" (de heer SLOET) »is ook van oordeel dat den volke »meerdere verpligtingen hadden kunnen worden op»gelegd, *zoo als het dragen van wapenen.*" Het dragen van wapenen is den volke reeds opgelegd; maar de heer SLOET zal zich vermoedelijk hebben vergaapt aan die nieuwe philanthropische doling, welke het plaatsvervangen wil doen afschaffen, bewerende dat het onbillijk is tegenover den armeren burger, die *zelf* de wapenen dragen moet. Ik noem dat denkbeeld eene philanthropische doling, omdat het alle juistheid mist. De verpligting namelijk tot het dragen der wapenen is *algemeen;* met dien verstande, dat de vrijlating om zich door eenen anderen te doen vervangen ook *algemeen* is. Niemand kan volstaan met het afkoopen zijner verpligting; niemand kan den Staat, in plaats van zijnen persoon, eene som gelds geven. Hij moet eenen anderen vinden, die zijne verpligting overnemen wil. Zoolang er nu, onder de geringe klassen, personen genoeg zijn die zich niet alleen vrijwillig, maar gaarne met die verpligting belasten, is het ongegrond te beweren, dat de geringe klassen, door de vrijlating van het remplaceren verongelijkt worden. Het tegendeel, juist, is waar; de geringere klassen winnen er bij; het is eene kostwinning te meer voor menigeen, die anders geen werk vinden zou. Wat, nogtans, alles afdoet: het is dat niemand verpligt is als plaatsvervanger voor een ander op te treden, en dat niemand hoegenaamd er bij lijdt, wanneer de een of ander een plaatsvervanger stelt. Uit het oogpunt van staatshuishouding zou men wijders aan bovengemelde philanthropen kunnen vragen: welke andere kostwinning zij vacant hebben voor het aantal dergenen, die er thans eene verdienen door in de gelederen des legers eens anders plaats te vervullen?

Spreker no. 9, de heer OP TEN NOORT, behoort tot de categorie der *zes niemendallen.*

Spreker no. 10 was veel langdradiger; 't was een advocaat, de heer SCHIFF; een door en door welmeenend mensch waarschijnlijk, want een enorme egotist. Niets van hetgeen *hij* erkent, *hij* gelooft, *hij* zich verpligt acht, *hij* thans of een ander maal niet noodig zou oordeelen, wordt aan Nederland verzwegen. De heer SCHIFF schijnt te hebben gemeend dat hij geroepen is om zich eens moreel te komen ontleden, om *zijne* impressiën, *zijne* gevoelens, *zijne* beschouwingen mede te deelen en te doen gelden. Een staaltje: »Als lid der dubbele Kamer mag hij niet

»vergen, dat bij herhaling voordragten zullen gedaan »worden, alleen omdat *hij* ze verlangd had." Neen zeker; het personeel verlangen des heeren SCHIFF doet niets ter zake; maar bijaldien de heer SCHIFF de overtuiging bezate dat deze of gene nationale behoefte, bij een der onderhavige ontwerpen was voorbijgezien, dat deze of gene voorwaarde van algemeene welvaart, van voortdurende gerustheid was verwaarloosd, dan, — wel verre van *niet te mogen*, — *behoorde* hij *te vergen* dat er nieuwe voorstellen aan de gewone Kamer wierden gedaan. Zeker »indien men »niet weet waar het schip landen zal" en »meent »niet in het onzekere te mogen afstemmen", ook uit vrees dat de beste stuurlieden gemeenlijk aan wal zijn, dan dede men beter ook *aan wal* te blijven, en zich niet te gaan bemoeijen met het sturen eens schips, hetwelk hij zelf »niet weet waar het lan»den zal."

Ofschoon er nu, den eersten dag, nog eenige sprekers meer, meestal debutanten, redevoerden, doe ik als de *Arnhemsche Courant* en besluit mijn eerste verslag met de rede van den heer SCHIFF, die »niet weet waar het schip zal landen."

(*Vervolg hierna.*)

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

MIJNHEER DE REDACTEUR!

Reeds lang en dikwerf heb ik mij geërgerd over de vele en grove fouten welke door de berigtgevers van de zittingen onzer Kamer in hunne verslagen worden begaan. Het is waar, wijlen onze Edel Mogenden *zeiden* vele dwaasheden, maar toch ook veel was de schuld van een' slaperigen of onoplettenden verslaggever, die van zijne eigene dwaasheden aanvulde, wat aan de dwaasheden van den spreker (óf *lezer*) te kort kwam. Doch zóó erg als het verslag van de zitting van zaturdag, in uw nommer van maandag opgenomen, (en ook het *Handelsblad* en de *Nieuwe Rotterdamsche* hebben het net zoo) heb ik het toch nog nooit gezien. Uw berigtgever laat daar aan den minister van Binnenlandsche Zaken zulke enorme ongerijmdheden zeggen, dat zoo Z. Exc. hem geene actie van injurie aandoet, ik zijne lankmoedigheid bewonder.

Ik lees in het verslag der zitting van zaturdag, dat de heer DE KEMPENAER zou gezegd hebben »dat »er een groot gebouw voltooid was, maar dat de »deur nog gesloten was; dat Vorst en volk wensch»ten, dat die deur geopend werd; dat daarom hij" (de minister DE KEMPENAER) »namens den Koning »als 't ware den sleutel kwam vragen, ten einde het »volk zich rondom den Vorst schare en hem zijne »dankbaarheid betuige en dat *dit* nu" (wat? de sleutel?) »het gewigt van het oogenblik en de waar»de van het XIIde ontwerp is." Een eind verder beticht de berigter Z. Exc. weder dat hij gezegd zou hebben: »dat het heden den 7den october 1848 was »en dat als men nu van het laatste cijfer het *hoofd* »weg nam" (een cijfer met een *hoofd*?) »men ver»kreeg den 7den october 1840," den dag waarop Koning WILLEM I naar het Loo ging om stilletjes van zijn geld te gaan leven. Dan volgt er eene zeer lange, zeer verwarde en zeer onbegrijpelijke historie van een scepter, die de berigtgever zegt, dat de heer DE KEMPENAER op de tafel van den president zou hebben zien liggen. »Daar" (namelijk op *het stille Loo*) »riep »hij" (WILLEM I) »zijn zoon tot zich en daar gaf hij »hem den *scepter* (1) over. De zoon aanvaardde den »*scepter* (2) met ijver (?); zijn eerbied voor den »grijzen vader was zoo groot, dat hij dien *scep»ter* (3), zoolang als hij kon, onveranderd (?) in »waarde hield. Hij meende dit aan zijn vader en »de natie (?) verschuldigd te zijn. Veel is er toen »noodig geweest, om hem te overtuigen, dat die »*scepter* (4) niet meer volledig deugdzaam was," (een *deugdzame* scepter!!!) »om het geluk van het »Nederlandsche volk te bevorderen" (een scepter die geluk bevordert!!!) »Thans is die uitspraak geschied;" (eene *uitspraak* van een scepter?) »de Vorst »heeft zich bereid verklaard den" (niet langer *deugdzamen*) »*scepter* (5) tegen eenen anderen *scepter* (6) »te verwisselen; die *scepter* (7)" (welke van de twee? de *deugdzame*? of de *niet-deugdzame*?) »is aan het »volk onderworpen geworden (???); die *scepter* (8), »ZOO ALS DIE THANS TER TAFEL VAN DEN VOORZITTER »LIGT (!!!) is door den Vorst goedgekeurd, door de »vertegenwoordiging aangenomen" (neemt de vertegenwoordiging ook *scepters* aan) »en wacht thans »alleen" (een scepter die *wacht*!) »op de volle be»krachtiging der dubbele Kamer," (NB. eene dubbele Kamer die scepters *bekrachtigt*!) »Thans vraagt »hij, minister, namens den Koning die bekrachtiging" (van den nieuwen deugdzamen scepter) »ten einde »die tot het geluk des volks te kunnen gebruiken" (den scepter? of de bekrachtiging?) »De Kamer zal »op heden den 7den october" (het was juist *Israëlitische Groote Verzoendag*) »geen ander antwoord »geven; de Kamer, welke de Nederlandsche natie »vertegenwoordigt; en nu vraagt Z. Exc. mede *als* »*vertegenwoordiger*:" »»Laat ons als één man ons »»haasten,"" (haast één man zich meer dan velen te zamen?) »»om den geloutenden (?) *scepter* (9) in »»handen des Konings te stellen, in het waarachtig »»belang van het Nederlandsche volk."" »Men be»denke wel, hoe het in de ooren van onze landge»nooten zal klinken, wanneer eene tegenovergestelde »stem gehoord wierd. Het zou wezen, alsof men de »uitvoering weigerde van hetgeen de natie verlangt, »en alsof men den Vorst den *scepter* (10) weigerde."

Ik laat u zelf oordeelen, mijnheer de redacteur, of dit er nu door kan. Het is bekend dat de heer DE KEMPENAER een man van eenen zeer fijnen smaak, Nederland's eerste redenaar en beste spreker is, en uw berigtgever laat hem dingen zeggen, die men zelfs niet van mijnheer EGTER of NAP, of zelfs niet van professor ROIJAARDS zou verwachten. Zulke zotteklap brengt men misschien te voorschijn, wanneer men tegen het einde van een feest dat wat lang geduurd heeft, eenen toast moet instellen, terwijl het hoofd beneveld en de tong zwaar is, maar zulke taal komt niet uit den mond van den meest welsprekenden Nederlander, het woord rigtende tot nuchtere vertegenwoordigers. De langdradige geschiedenis der tien deugdzame en niet-deugdzame scepters daargelaten, zoo vraag ik u, hoe kan iemand van smaak aan het triviale denkbeeld komen, om te vertellen dat hij een sleutel komt halen, om eene deur open te maken waarachter een Koning (of zijn volk, want dit is niet duidelijk) opgesloten is? Vooreerst bouwt men geene huizen met de deuren er in. En dan wie heeft dien Koning of dat volk in dat huis opgesloten, zoodat de heer DE KEMPENAER om den sleutel zou moeten komen verzoeken om den opgeslotene er weder uit te laten? Het is ook niet zeer waarschijnlijk dat de heer DE KEMPENAER zich zelven bij een loopjongen zal vergeleken hebben, die om den huissleutel komt vragen.

Hetgeen nu volgt is niet minder onwaarschijnlijk. Reeds dadelijk treft ons het apocryphe van de vertelling van dat cijfer met dat hoofd dat, als het afgesneden wordt, in plaats van een 8 eene 0 blijkt te zijn. Zulke platituden kan Nederland's welsprekendste redenaar niet zeggen. En waarom moet nu de grondwets-herziening juist op den Grooten Verzoendag der Israëliten ten einde gebragt worden? Ik zie het volstrekt niet in. De vergelijking tusschen 7 october 1840, toen WILLEM I van zijne renten ging leven en 7 october 1848, toen WILLEM II van de Staten-Generaal eenen nieuwen scepter vroeg, is veel te gezocht om waar te kunnen zijn. En hoe men nu uit dat onthoofde cijfer een motief voor de Kamer kan ontleenen om nu maar aan te nemen, is volstrekt onbegrijpelijk. Dat de heer DE KEMPENAER gezegd zou hebben, dat hij den ouden, ondeugdzamen scepter des Konings op de tafel van den voorzitter zou hebben zien liggen, is onmogelijk. Men zou al zeer erg bijziende moeten zijn, wanneer men de schel en den hamer van den president voor een scepter aanzag. En wat zou de president ook met dien ouden scepter aanvangen?

Doch genoeg, mijnheer de redacteur. Ik heb mijn hart eens willen luchten en het publiek opmerkzaam maken, dat het die verslagen niet zoo moest opnemen, alsof zij woord voor woord teruggaven wat er gesproken was. Patientie maar. Over een goede drie weken zal de *Staats-Courant* wel tot 7 october (*Grooten Verzoendag*) gevorderd zijn en dan zullen wij wel zien dat de heer DE KEMPENAER geheel wat anders en wat beters gezegd heeft, dan uw correspondent hem zeggen laat.

H. 10 oct. Uw gehoorzame dienaar,
SUUM CUIQUE TRIBUE.

(*Wij zijn het met* SUUM CUIQUE TRIBUE *volkomen eens dat Nederland's welsprekendste redenaar niet kan gezegd hebben wat de verslaggever hem in den mond heeft gelegd. Evenwel moeten wij zeggen dat* S. C. T. *onzen correspondent wat al te hard valt. Redevoeringen te excerperen is geen gemakkelijk werk. Daarenboven verstaat men wel eens verkeerd op de tribune en Z. Exc. de minister van Binnenlandsche Zaken heeft geene zeer sterke stem.*)

RED.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 11 Oct. 0 El 7 Palm 5 Duim; gew. 0 D. gev. 4 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

A°. 1848. DONDEDAG, 12 OCTOBER. 96.

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT.

De *Arnhemsche Courant* heeft hare Haagsche berigten te 's Gravenhage in een *Bijblad* doen uitkomen om met den meest mogelijken spoed in den op het laatst van Maart aangebroken gewigtigen tijd hare lezers te doen kennen wat voorviel. De Grondwets-herziening is thans voor deze maal weder afgeloopen. Onze politieke inspanning staat door verminderende beweging, door uit*rusten* vervangen te worden. Uitgave van het *Bijblad* schijnt dus vooreerst minder behoefte. De Haagsche berigten zullen zich dus voortaan weder in het hoofdblad terugtrekken.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Redevoering van den heer ANEMAET, over het XIIde Hoofdstuk der gewijzigde Grondwet, betrekkelijk de *additionnele artikelen en het voorloopig kies-reglement*, uitgesproken in de zitting der dubbele Tweede Kamer van den 7 October 1848.

Ed. Mog. Heeren!

Twee redenen hebben mij, bij de eerste behandeling van het thans in beraadslaging gestelde wets-ontwerp, welke ik te dier gelegenheid niet heb doen kennen, weerhouden er mijne goedkeuring aan te hechten, en het waren art. 4 en het voorloopig kies-reglement, waaraan ik dezelve ontleende.

Art. 4 toch schaft wettig verkregen regten af, en dit teregt en in het algemeen belang, want voor wie niet willens blind is, blijkt overtuigend, dat in onze tegenwoordige staatshuishouding de heerlijke regten niet kunnen worden gehandhaafd; — maar regten te ontnemen, die geldelijke revenuën geven, en dat te doen in het algemeen belang, zonder de eigenaren schadeloos te stellen, die bij den aankoop op die revenuën rekenden, acht ik te zeer in strijd met de goede beginselen, om er mijn zegel aan te kunnen hechten, en ik meende dat te minder te moeten doen, omdat wij leven in eenen tijd, in welken men er toe neigt, om verkregen regten te krenken en in welken men den eerbied voor den eigendom niet heilig genoeg bewaren kan. Immers verklaar ik het volkomen eens te zijn met wat Z. Exc. de tijdelijke minister van justitie gezegd heeft in zijne uitmuntende rede, gebouden in de avondzitting van den 21 Augustus, ter gelegenheid der verdediging van het Hoofdstuk van de justitie, en het ware te wenschen, dat de uitstekende beginselen, daarin zoo manmoedig en helder ontwikkeld, algemeen ingang mogten vinden, maar vooral ook bij de redactie van dit wets-ontwerp zwaarder hadden mogen gelden. Het is wel zoo, dat het geven der bedoelde schadevergoeding aan groote bezwaren onderworpen zou zijn, maar is ook hier niet van toepassing: «Neen, hier heeft men te vragen, wat het zwaarste moet wegen, de moeijelijkheden, die uit de bepalingen zouden knnnen voortvloeijen, of wel het gevaar van miskenning van het eigendoms-regt, en miskenning van dat heilige regt zou er zijn, indien men iemand zijn eigendom ontnemen kon zonder hem vooraf schadeloos gesteld te hebben.»

Overigens is art. 4 mij niet geheel duidelijk geweest, vooral niet in de bedoeling der woorden: «openbare betrekkingen,» en even weinig het slot van het 2de lid, dat twijfel doet geboren worden, of de schadeloosstelling, die gegeven *kan* worden, in hare gunstige belofte ook de onteigening begrijpt van die regten, die al dadelijk bij de Grondwet worden opgeheven.

Wat nu aangaat het voorloopig kies-reglement, had ik, ondanks de beduidende verbetering, die men er in gebragt heeft, een meer volledig geheel gewenscht dan nu voorloopig is aangenomen, en dat de Regering zelve erkend heeft onvolkomen te zijn.

Eene groote leemte vind ik in het voorschrift, dat aan de facultative magt van het collegie van Gedeputeerde Staten de aanwijzing overlaat van onder-kiesdistricten. Ik beschouw deze als zoo volstrekt onmisbaar, dat ik het er in gemoede voor houde, dat, als men in die aanwijzing òf onwillig òf te karig is, men de directe verkiezingen reeds bij de eerste proef geheel zal depopulariseren en aanleiding zal geven tot den eisch eener geheel vrije en algemeene keuze. En welk gevaar kan er in gelegen zijn, om de onder-districten in ruimte toe te staan? Wanneer de Grondwet ruimte laat voor eene regtstreeksche keuze, dan moet ook alles worden gemakkelijk gemaakt, wat het uitbrengen dier door den wetgever gewilde keuze kan bevorderen, want het is niet genoeg de keuze aan de eene zijde te gunnen, men moet dezelve aan den anderen kant niet bemoeijelijken.

Als men bij het voorloopig kiesreglement te veel van den plattelands-bewoner vergt en men de kiezers dwingt zich op verre afstanden te verplaatsen, dan verklaar ik mij die te groote vordering uit mijne ervaring, die mij schier bij elke aangelegenheid, in welke het platteland betrokken was, mij deed ondervinden, dat de stad weinig kent van de locale gesteldheid van het land, want terwijl de stedeling in de plaats zijner woning zijne keuze uitbrengt, eischt men van den landbewoner dat hij elders, en *dat uren ver*, zijne beslissende stem zal gaan uitbrengen, vergetende dat als hem dit regt in de plaats zijner dorpsgemeente gegeven wordt, hij dan nog soms anderhalf, ja wel eens twee uren van de kom zijner gemeente verwijderd is. Men zal zeggen, dat moet hem het regt van verkiezing waard zijn, dat moet hij er voor over hebben, maar ik vraag: zou de stedeling daartoe gestemd zijn en aan dezen kent men bij elke gelegenheid eene hoogere, ja veel hoogere ontwikkeling toe van politische denkbeelden.

Ik had liever de gelegenheid gegeven, om in de gemeenten zelve te stemmen, als wanneer *of* de stembussen, *of*, zoo als vroeger is gebeurd, de processen-verbaal van de stemming naar de hoofdplaats van het kiesdistrict hadden kunnen worden overgebragt door de voorzitters in de kiesvergadering der gemeenten, om aldaar een algemeen proces-verbaal op te maken en, bij ontbreken eener *volstrekte* meerderheid, te zorgen, dat spoedig tot eene tweede en definitive keuze wierd overgegaan. Waarom niet in iedere gemeente eene van wege de hoofdplaats van het district gesloten bus bezorgd, waarin de plaatselijke besturen de biljetten in ontvang nemen, en het proces-verbaal houden, door *wie* dezelve zijn afgegeven en die met de bus naar de hoofdplaats van hun district opzenden; dan eerst zoude men kunnen zeggen, dat men de Natie in het algemeen in de gelegenheid had gesteld haren wil te verklaren, en ook langs dien weg had men de meerderheid kunnen constateren; dan ik begrijp, dat deze wenken alleen voor later dag kunnen dienen.

Aan mijn wensch was niet voldaan in art. 24 der wet, dat in zijne bepaling den kiesgeregtigden als noodzaakte, om, *na* de keuze in het onder-district ten zijnen gerieve te hebben uitgebragt, evenwel naar de hoofdplaats van het district te trekken, om er de eindkeuze uit te brengen, en dat daardoor de aangegeven moeijelijkheid bezwaarde en de waarschijnlijkheid verminderde, dat men onderdistricten zou aanwijzen; dit alles bragt mij er toe, om dit ontwerp van wet af te stemmen.

Ik ken het platteland en de moeijelijkheid der verplaatsing, vooral in de November-maand, waarin nu de keuze zal geschieden; ik weet, hoe moeijelijk het is de rivieren over te gaan, vooral in dien tijd, en hoe de menigte er tegen opziet; en zou men dan bij zulke omstandigheden aanleiding willen geven, dat met een bespottelijk gering aantal stemmen de keuze van den volksvertegenwoordiger geschiedde en de zeer kleine minderheid der hoofdplaats van het district besliste over de overgroote meerderheid, ja over de geheele massa der 45000 zielen? Men zou die onvoorzigtigheid zich te laat beklagen. Alle deze bedenkingen en bezwaren heb ik nu reeds willen aangeven, of ze ook konden leiden, om bij de te maken kieswet tot betere bepalingen te geraken en te dier gelegenheid in aanmerking zouden kunnen en mogen worden genomen.

Er blijven dan ook altijd nog groote bezwaren bij mij tegen dit wets-ontwerp bestaan, en ik had wel gewenscht die geheel te kunnen verwijderen, want de opmerking, die mij is gemaakt, bevat waarheid, dat dit ontwerp van wet van hooge beteekenis is, omdat het als de hefbôom is, die het geheel moet in werking brengen, terwijl, bij eene verwerping, die werking geheel wordt verlamd, en de aanneming van alle de vorige ontwerpen weinig beteekent.

Ik ben derhalve in moeijelijken tweestrijd geweest en heb mij de vraag moeten doen, of ik bij mijne weigering zou volharden en medewerken, om de afstemming van dit wets-ontwerp mogelijk te maken, en alzoo het geheele werk der Grondwets-herziening andermaal en tot nog later tijdstip te verdagen, dan wel of ik mijne meening zou ten offer brengen en er toe bijdragen zou, om dat gewigtige werk eenmaal af te sluiten? Gaarne beken ik, dat er stoute moed toe behoort om tot het eerste te besluiten, vooral als men er op let, dat het kies-reglement slechts voorloopig is, want om met zekerheid te stellen, dat het maar eenmaal werken zal, daartoe bezit ik de gerustheid niet. Ik geloof met vele geachte medeleden, dat het tijd wordt, dat het werk der Grondwets-herziening afloope en men beginne om de andere gewigtige materiële belangen van het vaderland op stelligen en vasten voet te regelen, want ook in dat opzigt heeft de Regering eene zware taak te volbrengen, met welke het meer dan tijd wordt, dat zij zich onverdeeld kunne bezig houden. Mijn wensch was reeds voor lang, dat de Grondwets-herziening een afgedaan werk mogt zijn, en om nu andermaal de mogelijkheid te wagen, dat die arbeid worde vertraagd, dat men ons misschien een niet veel beter kies-reglement teruggeve, waarover dan weder eerst door de drie takken van wetgeving zal moeten worden beslist, om later weder in eene dubbele Kamer behandeld te worden, daartegen zie ik op en ik kan er te minder toe besluiten, omdat ook ik van gevoelen ben, dat het wenschelijk is, dat de volksvertegenwoordigers van heden, te eerder te beter, het gewigtige werk, dat is aan te vangen, aan hunne opvolgers overgeven.

Men weet hoe moeijelijk het mij valt anders dan om gegronde tegenredenen van mijn gevoelen af te staan, maar wanneer ik *dit*maal mijne meening opgeve, dan is het, omdat ik geloof daardoor nuttiger te zijn aan het algemeen dan dat ik, door volharding in mijn votum, den val zou wagen van een wets-ontwerp, hoogst beteekenend en gewigtig, omdat het alle de overige wets-ontwerpen *of* in werking brengt, *of* aan de Natie terug houdt. Ik maak te minder bezwaar in het opgeven van mijn gevoelen nadat de ons aangeboden wetten allen door uwe meerderheid zijn aangenomen. Wat zeg ik? neen ik reken het nu pligt, ja dure pligt, dezelve te moeten aannemen, en de uitvoering daarvan door het aannemen van dezelve te verzekeren.

Ik bid U Ed. Mog. toch wel in overweging te willen nemen, welke gevolgen de afstemming alsnu zoude kunnen te weeg brengen.

Die gevolgen zijn meermalen breedvoerig geschetst — ik zal die niet herhalen; ik wil die ook niet voor mijne rekening nemen; ik wil niet naar huis keeren onder het gevoel en den indruk eener afstemming, waardoor ik in het eind zoude te niet gedaan hebben, hetgeen na zoo veel strijdens, na zoo langdurige beraadslagingen, na zoo vele wisselingen van denkbeelden, door eene meerderheid in de elf bereids aangenomen wets-ontwerpen tot stand is gebragt.

En zoo kome dan eene herziene Grondwet tot stand, die wij hartelijk hopen, dat zal mogen bijdragen tot het geluk van het Nederlandsche Volk. Niet geheel vrij van aandoening gevoel ik mij in deze gewigtige ure, in welke ik waarschijnlijk voor het laatst het woord voere in deze vergadering, die weldra zal uiteen gaan en door eene andere verwisseld worden. Mogten zij, die ons opvolgen zullen, de waarachtige vertegenwoordigers van het volk zijn en hun arbeid alles goeds brengen en bevorderen wat strekken kan tot het geluk van de Natie, tot de vastheid van den Troon en tot de welvaart van het dierbaar Vaderland!

STATEN-GENERAAL. — Zitting-jaar 1848.

Aanstaanden Maandag, den 16 October, zal de gewone vergadering der Staten-Generaal, ingevolge art. 1 van het voorloopig kies-reglement, te 's Gravenhage plegtig door den Koning worden geopend. Het zal de laatste vergadering van de tegenwoordige Staten-Generaal zijn, die slechts tot de bijeenroeping der nieuwe Kamers, waarschijnlijk in December aanstaande, zal duren. Wij laten hier wederom volgen de lijsten der leden, waaruit de beide Kamers der Staten-Generaal, bij deze nieuwe en laatste zitting, zullen zamengesteld zijn:

EERSTE KAMER.

(NB. De jaartallen, vóór de leden geplaatst, duiden aan, wanneer zij tot leden der Kamer benoemd zijn.)

1818 F. A. graaf van der Goltz.
1823 Jhr. H. B. Martini.
1831 J. H. baron van Lijnden van Lunenburg.
» Mr. A. G. Verheijen.
1835 Mr. C. G. Bijleveld.
1836 G. graaf Schimmelpenninck.
1838 A. W. J. J. baron van Hugenpoth van Aerdt.
1839 A. van der Hoop.
» H. R. Trip.
1840 Graaf W. A. W. van Limburg Stirum Noordwijk.
» Baron A. W. van Brienen van de Groote Lindt.
» P. W. bar. de Liedel de Well.
1841 M. Piepers.
» Mr. P. A. Brugmans.
1842 Mr. M. C. van Hall.
1844 J. W. baron Huyssen van Kattendyke.
» Mr. J. G. van Nes.
» Mr. W. L. F. C. ridder van Rappard.
1845 Jhr. Mr. W. J. Junius van Hemert.
1845 Mr. J. G. Hinlopen.
» Mr. S. van Welderen baron Rengers.
1846 H. C. van der Houven.
1847 Jhr. Mr. P. van Akerlaken.
1848 Mr. A. F. J. A. graaf van der Duijn van Maasdam.
» H. J. C. J. baron van Heeckeren van Enghuizen.
» F. van der Oudermeulen.
» Mr. A. J. Vos de Wael.
» L. G. A. graaf van Limburg Stirum.
» Mr. P. G. Sevenstern.
» O. A. graaf van Bijlandt.

TWEEDE KAMER.

(Met de jaren, die voor hunne aftreding waren bepaald.)

Noord-Braband.

1849 Jhr. Mr. J. O. de Jong van Beek en Donk.
» Mr. R. P. Romme.
1850 Mr. J. L. A. Luyben.
» Mr. J. A. Mutsaers.
1850 Mr. J. B. Bots.
1851 Mr. L. D. Storm.
» Jhr. L. J. B. van Sasse van Ysselt.

Gelderland.

1849 J. T. H. Jhr. Nedermeijer, ridder van Rosenthal.
» Baron C. J. A. van Nagell tot Ampsen.
1850 E. W. van Dam van Isselt.
» Mr. J. M. de Kempenaer.
1851 Mr. M. J. de Man.
» Mr. F. S. Op ten Noort.

Zuid-Holland.

1849 Mr. S. H. Anemaet.
» Mr. J. C. Faber v. Riemsdijk.
» Mr. Æ. baron Mackay.
» Mr. G. W. Verweij Mejan.
» Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest.
» E. P. de Monchy.
1850 Mr. P. C. Schooneveld.
» M. A. F. H. Hoffman.
1851 Mr. C. B. Nederburgh.
» Jhr. W. Boreel van Hogelanden.
» Mr. J. R. Thorbecke.
» A. van Rijckevorsel Htsz.

Noord-Holland.

1849 Mr. J. Corver Hooft.
» D. Borski.
1850 H. van Beeck Vollenhoven.
» Jhr. P. Opperdoes Alewijn.
» Mr. H. J. Smit.
1850 Mr. J. J. Uytwerf Sterling.
» Mr. J. S. van Naamen.
1851 Mr. J. Enschedé.
» Jhr. Mr. D. Hooft.
» Mr. G. van Leeuwen.

Zeeland.

1849 Mr. J. J. Slicher van Domburg.
1850 Mr. A. T. F. Egter.
1851 Mr. J. F. Bijleveld.

Utrecht.

1849 Baron J. K. van Goltstein.
1850 Mr. N. P. J. Kien.
1851 J. D. C. C. W. baron d'Ablaing van Giessenburg.

Vriesland.

1849 Jhr. W. H. Lycklama à Nyeholt.
» Mr. G. Hiddema Jongsma.
1850 Mr. N. van Heloma.
» S. baron van Heemstra.
1851 Mr. B. Albarda.

Overijssel.

1849 Mr. A. J. Duymaer van Twist.
1850 Baron J. C. van Haersolte van Haerst.
1851 Jhr. Mr. C. M. Storm van 's Gravesande.
» Mr. W. H. Cost Jordens.

Groningen.

1849 Jhr. Mr. J. E. van Panhuijs.
» Mr. C. M. Nap.
1850 Mr. B. Wichers.
1851 Mr. A. Oudeman.

Drenthe.

1850 Mr. G. Kniphorst.

Hertogdom Limburg.

1849 J. J. F. M. M. Corneli.
1850 C. M. H. baron de Weichs de Wenne.
1851 Mr. H. H. Geradts.

Dubbele Tweede Kamer der Staten-Generaal.

OVERZIGT *van de stemmingen, in dezelve gehouden over de twaalf wets ontwerpen tot* HERZIENING DER GRONDWET.

Ontw.	*Aangenomen met:*	*Voor*	*Teg.*	*Afw.*
I.	Van het Rijk en zijn inwoners.	96	17	3
II.	Van den Koning.	100	14	2
III.	Van de Staten-Generaal.	92	22	2
IV.	Van de Prov. Staten en de Gem.-besturen.	100	14	2
V.	Van de Justitie.	112	2	2
VI.	Van de Godsdienst.	98	16	2
VII.	Van de Finantiën.	114	»	2
VIII.	Van de Defensie.	110	4	2
IX.	Van den Waterstaat.	100	13	3
X.	Van het Onderwijs en het Armbestuur.	108	5	3
XI.	Van Veranderingen.	109	4	3
XII.	Additionnele artikelen.	92	21	3

VOOR ALLE DE WETS-ONTWERPEN hebben gestemd de heeren:

Noord-Braband.

1 Mr. P. Gouverneur
2 Jhr. L. J. B. van Sasse van Ysselt
3 Jhr. Mr. J. O. de Jong van Beek en Donk
4 Mr. R. P. Romme
5 Mr. J. L. A. Luyben
6 Mr. J. A. Mutsaers
7 Mr. J. B. Bots
8 Mr. F. J. Jespers
9 H. A. Bijvoet
10 Mr. J. B. H. van de Mortel
11 J. C. Delhez
12 Mr. A. A. Heeren
13 J. F. van der Heijden.

Gelderland.

14 E. W. van Dam van Isselt
15 Mr. J. M. de Kempenaer
16 Jhr. J. A. C. A. van Nispen van Zevenaar
17 L. A. J. W. baron Sloet
18 Mr. J. W. Schiff.

Zuid-Holland.

19 A. van Rijckevorsel Htsz.
20 Jhr. Mr. H. J. Caan
21 Mr. A. Boxman
22 Mr. J. S. Lotsy
23 A. van Weel Az.
24 A. Kwak van Zwartewaal.

Noord-Holland.

25 Mr. J. Enschedé
26 H. van Beeck Vollenhoven
27 Jhr. Mr. C. Backer
28 Mr. W. J. C. van Hasselt
29 Mr. A. A. Reäel
30 Jhr. Mr. C. van Foreest
31 Mr. F. A. van Hall
32 W. Kaars Sijpenstein
33 Jhr. Mr. Jo. de Bosch Kemper
34 Mr. C. A. den Tex.

Zeeland.

35 Jhr. Mr. H. C. Paspoort van Grijpskerke
36 Mr. J. C. van der Meer Mohr
37 Mr. W. J. P. Kroeff

Utrecht.

38 H. Menso.

Vriesland.

39 Mr. N. van Heloma
40 S. baron van Heemstra
41 Jhr. Mr. P. B. J. Vegilin van Claerbergen
42 Mr. R. Albarda
43 Mr. J. H. van Boelens
44 Mr. C. J. van der Veen

Overijssel.

45 Jhr. Mr. C. M. Storm van 's Gravesande
46 Mr. W. H. Cost Jordens
47 Mr. A. J. Duijmaer van Twist
48 Mr. H. van Loghem
49 Mr. J. N. J. Heerkens
50 Mr. J. A. van Roijen.

Groningen.

51 Mr. B. Wichers.
52 Mr. R. T. Mees.
53 Mr. A. J. van Roijen

Drenthe.

54 Mr. G. Kniphorst

Limburg.

55 Mr. R. H. Gerlâdts
56 J. J. F. M. M. Corneli
57 C. M. H. baron de Weichs de Wenne
58 Mr. A. J. J. H. Thissen
59 L. Bloemaerts
60 Mr. J. M. Swart.

TEGEN *een of meer ontwerpen* hebben gestemd, of geheel of ten deele *afwezig* waren de heeren:

NAMEN DER LEDEN.	ONTWERPEN. I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	*Tegen.*
Noord-Braband.													
61 Mr. L. D. Storm.	»	»	»	»	5	»	»	»	»	»	»	»	1 maal
Gelderland.													
62 Mr. M. J. de Man	»	2	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	2 maal
63 Mr. R. Scheers van Haren-carspel	»	2	3	»	»	»	»	»	»	»	»	12	3 maal
64 J. T. H. Nedermeijer ridder van Rosenthal	»	»	»	»	»	6	»	»	»	10	»	»	2 maal
65 Baron C. J. A. van Nagell tot Ampsen	1	»	3	4	»	6	»	»	»	»	11	12	6 maal
66 Mr. F. S. Op ten Noort	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12	1 maal
67 Mr. W. baron van Lijnden	»	»	»	»	5	»	»	»	»	»	»	12	2 maal
68 Mr. F. P. Bijleveld.	1	»	3	4	»	6	»	»	»	»	»	12	5 maal
Zuid-Holland.													
69 Mr. C. B. Nederburgh	»	»	3	4	»	»	»	8	9	»	»	»	4 maal
70 Jhr. W. Boreel v. Hogelanden	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	»	1 maal
71 Mr. P. Timmers Verhoeven	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»	»	»	1 maal
72 Mr. S. H. Anemaet	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	»	1 maal
73 Mr. J. C. Faber v. Riemsdijk	»	»	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	1 maal
74 Mr. A. E. baron Mackaij	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	»	1 maal
75 Mr. G. W. Verweij-Mejan	1	2	»	4	»	»	»	»	»	»	»	12	4 maal
76 Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	*Afwe.*
77 E. P. de Monchy	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	11	»	1 maal
78 Mr. P. C. Schooneveld	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	»	1 maal
79 Mr. A. F. H. Hoffman	»	»	3	4	»	»	»	»	»	»	»	»	2 maal
80 Jhr. Mr. F. van Hogendorp	1	2	3	»	»	»	»	»	»	»	»	12	4 maal
81 D. Blankenheijm	»	»	»	»	»	»	»	»	A	A	A	A	*Afwe.*
82 Jhr. Mr. G. L. H. Hooft	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	»	1 maal
83 Mr. P. L. Begram v. Jaarsveld	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12	1 maal
84 Mr. J. v. Dam v. Noordeloos	»	2	»	»	»	»	»	»	9	»	»	12	3 maal
85 Jhr. Mr. P. H. van de Wall	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	12	2 maal
86 Mr H. Cock.	1	2	3	4	»	6	»	»	»	10	»	12	7 maal
Noord-Holland.													
87 Jhr. Mr. D. Hooft	1	»	3	»	»	6	»	8	»	»	»	12	5 maal
88 Mr. G. van Leeuwen	1	»	3	4	»	6	»	»	9	»	»	12	6 maal
89 Mr. J. Corver Hooft	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	»	1 maal
90 D. Borski	»	»	»	»	»	»	»	»	»	10	»	12	2 maal
91 Jhr. P. Opperdoes Alewijn	»	»	3	»	»	6	»	»	9	»	»	12	4 maal
92 Mr. H. J. Smit	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»	»	»	1 maal
93 Mr. J. J. Uytwerf Sterling	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»	»	»	1 maal
94 Mr. J. S. van Naamen	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»	»	»	1 maal
95 J. C. de Bruijn Kops	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	»	»	1 maal
96 J. C. van Wessem.	»	»	»	»	»	6	»	»	»	»	»	»	1 maal
Zeeland.													
97 Mr. J. F. Bijleveld	1	»	3	»	»	6	»	»	»	»	»	»	3 maal
98 Mr. J. J. Slicher v. Domburg	A	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	*Afwe.*
99 Mr. A. T. F. Egter.	1	»	3	»	»	6	»	»	»	»	»	»	3 maal
Utrecht.													
100 Baron J. K. van Goltstein	»	2	»	4	»	6	»	8	»	10	»	»	5 maal
101 Mr. N. P. J. Kien	1	»	3	4	»	»	»	»	»	»	»	12	4 maal
102 D. C. C. W. d'Ablaing van Giessenburg	1	2	3	4	»	»	»	»	9	»	»	12	6 maal
103 Mr. J. E. van Reede van Oudshoorn	1	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	12	3 maal
104 Generaal-majoor C. Nepveu	»	2	3	»	»	»	»	»	»	»	11	12	4 maal
Vriesland.													
105 Mr. A. Telting.	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	*Afwe.*
106 Jhr. W. H. Lycklama à Nyeholt	»	2	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1 maal
107 Mr. G. Wildema Jongsma	»	»	3	»	»	6	»	»	»	»	»	»	2 maal
108 Mr. J. Cats Epz.	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1 maal
Overijssel.													
109 Baron J. C. van Haersolte van Haerst	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1 maal
110 Mr. B. W. A. E. baron Sloet tot Oldhuis.	»	2	3	»	»	»	»	8	»	10	»	»	3 maal
Groningen.													
111 Mr. C. Star Busmann	»	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1 maal
112 Jhr. Mr. J. E. van Panhuijs	»	2	»	4	»	»	»	»	»	»	»	»	2 maal
113 Mr. C. M. Nap	1	2	3	4	»	»	»	»	»	»	»	12	5 maal
114 Mr. A. Modderman	1	»	3	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2 maal
115 Mr. H. Stenhuis.	1	2	3	»	»	»	»	»	»	»	11	12	5 maal
Drenthe.													
116 Mr. H. Vos.	1	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1 maal

's Gravenhage, 11 October.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft in hare zitting van heden aangenomen de twaalf ontwerpen van wet, strekkende tot herziening der Grondwet. Daarmede is het gewigtige werk voltooid, en wacht nu slechts de bekrachtiging des konings en de plegtige afkondiging van wege de Regering. Een en ander wordt onverwijld te gemoet gezien. Die publicatie zal geschieden in eene plegtige openbare teregtzitting van den Hoogen Raad der Nederlanden, van de Provinciale Geregtshoven en van de Arrondissements-Regtbanken, mitsgaders van de puijen der raadhuizen van de hoofdplaatsen der provinciën en der arrondissementen.

De vergadering der Staten-Generaal, zitting-jaar 1847-1848, zal morgen of overmorgen door den minister van Binnenlandsche Zaken, namens den Koning, worden gesloten.

De ontwerpen zijn bij de Eerste Kamer *aangenomen* met de volgende meerderheid:

			Voor.	*Teg.*
Hoofdstuk	I.	*Van het Rijk en zijn inwoners*	20	6
»	II.	*Van den Koning.*	19	7
»	III.	*Van de Staten-Generaal*	17	9
»	IV.	*Van de Provinciale Staten en de Gemeente besturen*	24	2
»	V.	*Van de Justitie.*	25	1
»	VI.	*Van de Godsdienst.*	21	5
»	VII.	*Van de Finantiën*	26	0
»	VIII.	*Van de Defensie*	26	0
»	IX.	*Van den Waterstaat.*	25	1
»	X.	*Van het Onderwijs en het Armbestuur.*	22	4
»	XI.	*Van Veranderingen.*	26	0
»	XII.	*Additionnele Artikelen.*	17	9

Bij Hoofdstuk II en III heeft de heer *van Hugenpoth* zich vergist en *voor* gestemd; hebbende hij verklaard, dat het zijne bedoeling was geweest *tegen* te stemmen.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 11 October.

Het *Staatsblad* n°. 57 behelst een besluit van den 25 September jl., houdende toepassing van de besluiten van 26 December 1818 (*Staatsblad* n°. 48) en 26 December (*Staatsblad* n°. 49), op de, ten jaren 1689 gemaakte stichting door *Hermanus Neuspitzer*, in leven rector aan de Latijnsche school te Dordrecht.

— Het *Staatsblad* n°. 58 behelst een besluit van den 3 October 1848, tot buiten-koers-stelling en inwisseling van de voor 25 centen koers hebbende schelling en zesthalven en van de een vierde guldens, ter uitvoering der wet van den 18 December 1845 (*Staatsblad* n°. 90). Op den 29 October aanstaande worden die stukken buiten koers gesteld, zullende van Maandag 23 tot den 31 dezer gelegenheid tot derzelver inwisseling worden gegeven.

— Wij deelen hier mede het antwoord, door Z. Exc. den Minister van Eeredienst op het adres van de godsdienstige bijeenkomst der Gereformeerden, gehouden 18 Augustus ll., te Amsterdam, volgens het tijdschrift *de Vereeniging*, voor October 1848, reeds 7 September ll. gegeven.

De tijdelijke Minister voor de zaken der Hervormde Eeredienst, enz.

Ontvangen 's Konings beschikking van den 1 dezer, n°. 1, omtrent een adres van *O. G. Heldring, c. s.*, zich noemende leeraars en leden van de Nederlandsche Hervormde Kerk en van het Hervormd kerkgenootschap, gedagteekend uit Amsterdam, den 18 Augustus ll., daarbij kopijelijk mededeelende een door hen aan de algemeene Hervormde Synode ingezonden adres en bijgevoegde verklaring, strekkende om hunne eensgezindheid in de waardering en handhaving van de hoofdzaak en het wezen der schriftuurlijke kerkleer en kerkvorm te openbaren; en van Z. M. verzoekende, niet als wettig te erkennen een enkel, door overleg van het kerkbestuur, zonder voorafgaande en behoorlijke kennisneming der gemeenten, tot stand gekomen algemeen reglement, veelmin, op het voetspoor van hetgeen vroeger heeft plaats gehad, zelve eene organisatie aan de Hervormde kerk te geven, of zoodanige organisatie te erkennen, waarin op nieuw aan het wereldlijk bestuur regten over de kerk zouden worden toegekend, met de vrijheid en onafhankelijkheid der kerk onbestaanbaar;

Geeft aan de adressanten te kennen, dat, even als de herziening der Grondwet van den Staat, waarvan zij in hun adres gewagen, tot stand wordt gebragt langs den weg, door de Grondwet zelve aangewezen, zoo ook de kerkelijke organisatie, vervat in het algemeen reglement op het bestuur der Nederlandsch Hervormde kerk, *niet* kan worden veranderd of herzien, *dan op de wijze, bij dat reglement vastgesteld*, speciaal bij art. 15, zoodanig dit artikel in het jaar 1843 is veranderd; dat het *overigens* het *stellig voornemen der Regering is*, om de grenzen tusschen staatsgezag en kerkgebied naauwgezet in acht te nemen, en zich door geenerlei aandrang, van welke zijde ook, te laten bewegen tot bemoeijenis met hetgeen moet worden geacht tot het *jus in sacra* te behooren, in welk opzigt zij zich gedragen kan aan den inhoud van het op last des Konings uitgevaardigd ministerieel rescript van den 1 Julij 1842, n°. 15, behelzende, dat, wel is waar, de bestaande inrigting der Hervormde kerk in de maand Januarij van het jaar 1816, naar aanleiding van de toenmalige geheel bijzondere omstandigheden, tot stand is gekomen door overleg van de hooge Regering van *dien* tijd met de kerk, maar dat, door deze *buitengewone* tusschenkomst van den Staat, het hervormd kerkbestuur eenmaal gevestigd, en sedert eene reeks van jaren erkend zijnde, *geene handeling van dien aard meer kan te pas komen*;

dat het noch met de bepalingen der Nederlandsche Grondwet, noch met de bedoelingen der Regering, zou overeenkomen, dat dezelve zich eenig *jus in sacra* zoude aanmatigen noch eenig *jus circa sacra* uitoefenen, buiten de bestaande reglementaire verordeningen en de algemeene bevoegdheid en verpligting der Regering, om te waken voor de goede orde en veiligheid van den Staat;

en dat mitsdien *alle veranderingen in de bestaande kerkorde voortaan alleen van de kerk kunnen uitgaan*, en derzelver hoogste vergadering *uitsluitend bevoegd* is, om, indien zulks noodig mogt bevonden worden, volgens de bestaande reglementen de vereischte maatregelen te nemen, of ook, wanneer het belang der kerk verandering dier reglementen vordert, daartoe, na rijp beraad en wettig kerkelijk overleg, te besluiten, *buiten eenigen invloed der hooge Regering*, die, wanneer hare bekrachtiging daarop vervolgens gevorderd wordt, *alleen heeft toe te zien, dat daarbij niets toegelaten worde, strijdig met de Grondwet of met de rust en veiligheid van den Staat.*

De tijdelijke Minister voornoemd,
(get.) *S. van Heemstra.*

— Blijkens eene bij de gouverneurs der provinciën ontvangen missive van Z. Exc. den tijdelijken minister van Binnenlandsche Zaken, verlangt het Departement van Finantiën, *zoo spoedig mogelijk*, bekend te worden gemaakt met het bedrag, hetwelk jaarlijks uit de gemeente-fondsen aan tractementen of vaste belooningen worden uitbetaald.

Dien ten gevolge zijn de plaatselijke besturen verzocht, om hem te doen toekomen eene opgave, aanwijzende het gedachte bedrag voor hunne stad of gemeente, zoodanig als hetzelve zal blijken te zijn volgens de ter zake uitgetrokken posten op de begrooting hunner stad of gemeente voor den jare 1848.

— De laatste verzending van brieven en drukwerken van hier naar Nederlands Oost-Indiën via Southampton, is voor deze maand bepaald op Vrijdag, 13 dezer.

— De *Nederl. Stoompost* merkt op, dat de opbrengsten van reizigers en goederen op den Hollandschen IJzeren spoorweg, gedurende de maand September 1848, in vergelijking met die van het vorige jaar, eene meerdere opbrengst heeft geleverd van ƒ10,514.38. De eerste negen maanden van dit jaar hebben opgeleverd ƒ718,374.82; die van het vorige jaar slechts ƒ 630,003,57; hetgeen dus een excedent voor dit jaar van ƒ88,371,25 uitmaakt.

— Men verneemt dat het huis en tuin te 's Gravenhage, behoord hebbende aan Mevr. de Wed. *Oosthuijse*, en op den 2 dezer gekocht door eene zich onlangs aldaar gevestigd hebbende vereeniging van den H. Vincentius *van Paulo*, gebezigd zal worden tot het inrigten van scholen, en het houden van oefeningen en vergaderingen dier Vereeniging, welke vereeniging volstrekt in geen verband staat of in eenige aanraking is met het Roomsch-Katholijk armbestuur, welke armbestuur veel moeite had aangewend om gezegd pand te koopen, alleen tot het zoo nuttige doel om het te bezigen voor een gesticht ter verpleging der arme oude mannen en vrouwen der Roomsch-Katholijke gemeente, welke oude arme lieden in die stad allerongelukkigst gehuisvest zijn, en wier verpleging zooveel te wenschen overlaat, terwijl tot verbetering van het lot dier oude lieden ieder menschenvriend zoo gaarne zoude bijdragen, als men slechts een geschikt lokaal konde bekomen en zoo men wil zoude daartoe reeds een aanzienlijk aanbod gedaan zijn om bovenbedoeld pand magtig te worden, hetgeen thans door gemelde vereeniging, tot leedwezen van velen, is belet geworden.

— Den 10 dezer is te Leiden, in den ouderdom van omstreeks drie en tachtig jaren, overleden de hooggeleerde heer Dr. *Jacob de Gelder*, rustend hoogleeraar in de faculteit der Wis- en Natuurkunde.

— Uit Tiel schrijft men van 6 dezer: « Zelden heeft in deze stad zoo groote handel in aardappelen plaats gehad als thans; langs de geheele uitgestrektheid der kade ziet men steeds eene menigte schepen in lading liggen en onophoudelijk aardappelen aanrijden en afveren. De goed uitgevallen oogst van die vrucht in de omstreken dezer stad, en de uitmuntende hoedanigheid derzelve, zijn oorzaak dat dezelve zeer gezocht zijn. Naar wij vernemen zijn reeds in dit jaar 30,827 mud verkocht en verscheept, en blijft er steeds groote vraag naar meerdere. »

— De *Zwolsche Courant* van 6 Oct. roemt den gunstigen toestand van den aardappelen-oogst te Heerde en omstreken. Zij zegt: « Het blijkt thans bij het rooijen dat gansche akkers, waarvan men den oogst, naar het uiterlijk aanzien van het loof, voor verloren achtte, eene rijke hoeveelheid schoone aardappelen opleveren, en dat de vermeende ziekte dus niets was dan eene vroege rijpheid. Daar dit zelfde nu ook wel in vele andere streken van ons vaderland het geval zal zijn, zoo hebben wij in het belang der burgerij en der landbouwers vermeend, deze bijzonderheid te moeten mededeelen, ten einde de eerste zich niet door vrees van schaarste tot het besteden van overdrevene prijzen late verleiden — en de laatsten zich niet door de hoop van duurte laten verblinden, waardoor zij later met hunnen onverkoopbaren voorraad opgescheept zouden kunnen blijven zitten. »

— Het *Weekblad van het Regt* deelt mede, dat het Z. M. behaagd heeft aan *H. Clemens*, thans gedetineerd te Maastricht, kwijtschelding te verleenen van de doodstraf, waartoe hij bij arrest van het Prov. Geregtshof in Limburg, van den 11 Maart 1848, wegens moord is veroordeeld, terwijl wijders dat arrest is veranderd in eene 20jarige tuchthuisstraf.

— Naar men verneemt hebben zich aan de hoogeschool te Utrecht voor het loopende akademie-jaar, 66 jonge lieden voor de eerste maal laten inschrijven.

— Vrijdag en Zaturdag 29 en 30 September ll. werd voor het Prov. Geregtshof te Maastricht de zaak behandeld van *L. L. Driessen* en *P. M. Parren* uit Thorn, wegens in de maand April ll. aldaar gepleegde rebellie, beleediging en verzet tegen de gewapende magt (maréchaussée) en openbaar gezag. De uitspraak op den 7 dezer bepaald zijnde, zijn zij beiden veroordeeld in eene tuchthuis-straf van 5 jaren en tentoonstelling.

Buitenlandsche berigten.

Duitschland. — Den 5 October heeft de Duitsche nationale vergadering wederom eene zeer onstuimige zitting gehouden. Op aanzoek van het geregtshof, had het Rijksministerie van justitie aan de vergadering toestemming gevraagd tot een geregtelijk onderzoek betreffende de twee afgevaardigden *Blum* en *Günther*, en tot het in hechtenis nemen van drie andere leden, *Zitz*, *Simon* en *Schoffel*, als beschuldigd van deelneming aan het jongste oproer. Ten gevolge van dien, ontstonden hevige debatten, en ten laatste werd besloten, de zaak in handen eener commissie te stellen.

— De nieuwe Kamer der Luxemburgsche afgevaardigden heeft den 3 hare eerste zitting gehouden. In de eerste plaats is voorgelezen het besluit van Z. M. den Koning-Groothertog, strekkende tot opening dier vergadering. Daarna heeft de kamer haar bureau benoemd. Tot voorzitter is benoemd de heer *Ch. Metz;* tot ondervoorzitter, de heer *de Tornaco;* tot secretarissen, de heeren *Richard* en *Pondrom;* tot adjunct-secretarissen, de heeren *Jonas* en *Grus.*

Oostenrijk. — De Hongaarsche rijksdag heeft eenparig, in den namiddag van den 28, eene voorloopige regering van zes leden met onbepaalde volmagt benoemd. De nationale garde werd daarop geconsigneerd, doch tot des avonds ten 11 ure was niets belangrijks te Pesth voorgevallen. — Men sprak van een nieuw offer van het schrikbewind, den graaf *von Zichy*, die door het volk zou opgehangen zijn.

— Nopens een gevecht tusschen de Croaten en Hongaren, deelt het *J. des Oest. Lloyd* het volgende mede:

«Den 29 Sept., 's morgens voor elf ure, viel *Jellachich* met zijne geheele magt uit Stuhlweiszenburg de Hongaren met kracht aan. Hij rigtte zich met zijne grootste magt tegen den regtervleugel, met eene kleinere tegen het centrum en met de kleinste tegen den linkervleugel. Twee kompagniën van de Borsodor burgerwacht ontvingen den eersten schok en moesten terugtrekken, doch met het overige gedeelte van het bat. vereenigd, greep het den vijand met de bajonet aan, en dwong hem op zijne beurt tot den aftogt. Hierop liet *Jellachich* zijne kurassiers tegen de Hongaarsche infanterie aanrukken. De Hongaarsche kavallerie stond gereed, om deel aan den strijd te nemen, toen de landweer artillerie, die tot dusverre in het dal had gestaan, op een heuvel post vatte en de vijandelijke kurassiers met een zoo goed onderhouden vuur ontving, dat deze spoedig den aftogt bliezen, zonder dat zelfs de Hongaarsche huzaren den tijd hadden zich met hen te meten. De Croatische kavallerie was geheel in verwarring en spoedde zich in de grootste wanorde weg. De Hongaarsche linie sloeg alzoo van 11 tot 5 uur alle aanvallen met de grootste dapperheid af. Generaal *Moga* voerde zijne met den besten uitslag bekroonde manoeuvres met kracht, vastheid en de grootste koelbloedigheid uit. Tegen 6 uur nam het gevecht een einde en toog *Jellachich* met zijn leger af, doch niet naar het centrum, maar regtsaf. De Hongaarsche aanvoerders hielden hierop krijgsraad, en besloten naar Markonvasar te trekken, ten einde de hoofdstad voor een onverhoedschen overval te bewaren, en dewijl deze stelling daarbij nog beter was, daar zij vreesden dat de vijand bij Chakvar, Bia en Bicske hen zou overvleugelen en Ofen van een anderen kant mogt aangrijpen. De vreugde der Hongaren over deze zege is alleen vergald door de gevangenneming van *Ivanka.*

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.